

HELSINGIN YLIOPISTO

KOULUTUS- JA KEHITTÄMISPALVELUT

KIRJALLISUUSTERAPIAN PERUSTEET 2018–2019

1.9.2018–20.6.2019 (30 op)

Kirjallisuusterapia on kasvun ja hoitamisen työväline, jota käytetään mm. mielenterveyspalveluiden piirissä, vanhustenhuollossa, vankiloissa, päihdeongelmaisten keskuudessa, seurakunnissa, erityisopetuksessa, äidinkielen opetuksessa, työnohjauksessa sekä kirjastojen ja aikuisoppilaitosten harrastuspiireissä.

Järjestäjät

Helsingin yliopiston Koulutus- ja kehittämispalvelut HY+ ja Suomen Kirjallisuusterapiayhdistys ry.

Aika ja paikka

Koulutuksen tarkat päivämäärät ja opetustilat täsmeytyvät myöhemmin. Lähipäivien alkamis- ja päätymisajankohdat, jaksojen sisällöt sekä kouluttajat ovat alustavia ennakkotietoja, jotka saattavat muuttua opetusohjelman tarkennuttua. Lähiopetusjaksot toteutetaan Helsingissä perjantaisin kello 10.00–17.00 ja lauantaisin klo 9.00–15.45.

Kohderyhmä

Sosiaali- ja terveydenhuollon, opetus-, kasvatusta- ja kirjastoalan sekä seurakuntien ohjaus- ja neuvontatyössä toimivat henkilöt.

Tavoitteet

Tavoitteena on perehdyttää kirjallisuusterapiain teorioihin, perusteisiin ja menetelmiin sekä antaa valmiuksia käyttää niitä omalla ammattialueella.

Koulutus on yliopistollista täydennyskoulutusta, jonka suorittamisen jälkeen osallistujia voi halutessaan käyttää

nimikettä kirjallisuusterapiaohjaaja. Nimike ei ole Valviran nimikesuojattu ammattinimike.

Toteutus ja työskentelymuoto

Koulutus sisältää luentoja ja menetelmällisiä harjoituksia lähipäivien teemoihin liittyen. Koulutus sisältää myös etätöskentelyä: pohtivan referaatin, kaunokirjallisuustehtävän ja esseen.

Opiskelijat myös ohjaavat opiskelun aikana ryhmää tai yksilöasiakasta kirjallisuusterapeuttisia menetelmiä soveltaen ja laativat siitä raportin. Lisäksi opiskelijat pitävät yhteyttä Moodlen verkkoympäristössä sekä tekevät kirjallisen loppuyön (5 op) tutkien jotain kirjallisuusterapiain osa-aluetta teosten, artikkelien ja muun aineiston pohjalta.

Opiskelijat jaetaan ns. kokemuksellisiin ryhmiin, joissa kokeillaan kirjallisuusterapeuttisia menetelmiä käytännössä. Ryhmät kokoontuvat koulutuksen lähiviikonloppujen aikana. Lisäksi koulutus sisältää työnohjausta.

”Kirjallisuusterapia tarjoaa keinoja niin lasten, nuorten ja aikuisten kuin ikäihmistenkkin elämän haasteellisten asioiden käsittelyyn ja hyvinvoinnin tukemiseen. Runot, novellit, sadut ja monet muut tekstit, myös itse kirjoitetut, antavat mahdollisuuden tarkastella kokemuksia ja tunteita turvallisesti, monipuolisesti ja luovasti”, kuvailee *koulutuksen johtaja, psykoterapeutti, kirjallisuusterapeutti Silja Mäki*.

Lähijaksot

1. jakso 14.–15.9.2018

Johdanto, koulutuksen tavoitteet, rakenne ja suoritustavat. Vuorovaikutuksellisuus kirjallisuusterapiassa. Kirjallisuuden perusteita kirjallisuusterapeuttisen toiminnan näkökulmasta. Kirjallisuusterapeuttisesti sopivan aineiston valinta ja käyttö. Oman kirjoittamisen merkitys kirjallisuusterapiaopinnoissa. *Silja Mäki ja Päivi Kosonen*

2. jakso 12.–13.10.2018

Kirjallisuusterapian historia ja kehitys. Teorioita, sovel-
lusalueita sekä kytkentöjä psykologiaan, neurotietee-
seen, lukemiseen ja kirjoittamiseen. *Juhani Ihanus*

Ryhmädynamiikka ja ryhmässä esiintyvät ilmiöt. *Jaana Huldén*

3. jakso 16.–17.11.2018

Aikuisten kirjallisuusterapeuttiset kasvuryhmät. *Silja Mäki*

Kirjallisuusterapia mielenterveytyössä, erityisesti ma-
sentuneiden hoidossa ja kuntoutuksessa. *Jaana Huldén*

4. jakso 14.–15.12.2018

Satujen ja tarinoiden terapeuttinen merkitys. Kirjali-
suusterapeuttiset menetelmät lasten ja varhaisnuorten
erityisopetuksessa ja sanataideopetuksessa. Sadut
aikuisten kirjallisuusterapiassa. *Silja Mäki*

5. jakso 18.–19.1.2019

Kirjallisuusterapeuttiset menetelmät äidinkielenopetuksessa. *Annamari Saure*

Kirjallisuusterapeuttiset menetelmät lastensuojelussa ja
lasten- ja nuorisopsykiatrisessa hoidossa. *Jussi Sutinen*

Päiväkirja ja reflektiivinen kirjoittaminen kirjallisuuste-
rapeuttisina välineinä. *Päivi Kosonen*

6. jakso 15.–16.2.2019

Kriisit, traumat ja kirjallisuusterapia elämänkaaren eri
vaiheissa. Tapahtumien ja kokemusten vaikutus ihmi-
sen arkeen ja hyvinvointiin. *Jaana Huldén*

Skitsofrenia ja psykoosit ja niistä kuntoutuminen kirjal-
lisuusterapian avulla. *Karoliina Maanmieli*

7. jakso 15.–16.3.2019

Äiti- ja isäsuhteen käsittely kirjallisuusterapeuttisin
keinoin. Ikäihmisten kirjallisuusterapia ja muistelukir-
joittaminen. Surutyö ja kuoleman käsittely kirjallisuus-
terapeuttisin keinoin. *Heli Hulmi*

Elämäkerrallinen kirjoittaminen ja sukupuoli kirjal-
lisuusterapeuttisena välineenä. *Silja Mäki*

8. jakso 12.–13.4.2019

Taideterapeuttisten menetelmien mahdollisuudet
kirjallisuusterapeuttisessa työskentelyssä. *Sirpa-Maija
Harjunkoski*

Unet kirjallisuusterapeuttisena välineenä. *Jaana Huldén*

9. jakso 10.–11.5.2019

Kirjallisuusterapeuttiset menetelmät työnohjauksessa.
Sirpa-Maija Harjunkoski ja Silja Mäki

Kirjallisuusterapeuttiset menetelmät työhyvinvointia
tukevissa ryhmissä. *Kirsi Virkkunen*

Kirjallisuusterapiaohjaajan persoonallisuus, voimavarat
ja oma jaksaminen. *Silja Mäki*

10. jakso 14.–15.6.2019

Lopputöiden käsittely. *Juhani Ihanus, Päivi Kosonen,
Karoliina Maanmieli ja Silja Mäki*

Kirjailijavieras. Koulutuksen päätös

Kouluttajat

Kouluttajina toimivat kirjallisuusterapiaan ja ryhmätyöskentelyyn perehtyneet eri alojen asiantuntijat, joilla on pitkäaikainen kokemus kirjallisuuden ja kirjoittamisen käyttämisestä terapeutisiin, kuntouttaviin ja ennalta ehkäiseviin tarkoituksiin.

- FT, dosentti, kirjailija Juhani Ihanus, koulutuksen tieteellinen johtaja
- FM, psykoterapeutti, kirjallisuusterapeutti Silja Mäki, koulutuksen johtaja
- lehtori, taideterapeutti, kirjallisuusterapeutti Sirpa-Maija Harjunkoski
- psykoterapeutti, kirjallisuusterapeutti Jaana Huldén
- kirjailija, kirjallisuusterapiaohjaaja Heli Hulmi
- FT, dosentti, kirjallisuusterapeutti Päivi Kosonen
- kirjailija, psykoterapeutti, kirjallisuusterapeutti Jussi Sutinen
- FT, lähihoitaja, kirjallisuusterapiaohjaaja Karoliina Maanmieli
- äidinkielen ja kirjallisuuden lehtori, kirjallisuusterapiaohjaaja Annamari Saure
- kirjallisuusterapiaohjaaja, työnohjaaja STORY, ratkaisukeskeinen valmentaja Kirsi Virkkunen

Koulutukseen hakeminen ja hinta

Koulutuksen hinta on 4092 € sis. 24 % ALV (792 €). Kurssimaksu suoritetaan neljässä yhtä suuressa erässä koulutuksen aikana.

Koulutukseen haetaan verkkosivuillamme: hyplus.helsinki.fi

Hakijan tulee täyttää myös erillinen, taustatietoja koskeva hakulomake. Hakemusten perusteella hakijat kutsutaan valintahaastatteluun Helsinkiin.

Hakijoiden toivotaan tutustuvan etukäteen teokseen: Hoivasanat: opas kirjallisuusterapiaan (toim. Silja Mäki ja Terhikki Linnainmaa).

Kirjallisuusterapian koulutukseen on hakumenettely ja valintahaastattelut, joten ilmoittautuminen ja paikan vastaanottaminen ovat sitovia.

Tiedustelut

minna-maija.salomaa@helsinki.fi, p. 050 388 0684

Opiskelijoiden kommentteja edellisestä koulutuksesta:

“Kannustava ja asiantunteva ohjaus tuki hyvin koulutusprosessia.”

“Koulutus oli onnistunut ja tasapainoinen kokonaisuus.”

“Koulutuksen aiheet mielenkiintoisia.”

“Koulutuksessa ehdottoman huiput kouluttajat.”

“Luennoitsijat olivat osaavia ja innostavia.”

“Parasta oli hyvin toimiva, luottamuksellinen ryhmä ja muiden kokemukset.”

“Työn ohessa tehty koulutus oli rankka, mutta kyllä kannatti!”

“Työnohjaus oli hyvä lisä koulutuksessa.”